

Taloudelliset haasteet ja mielenterveysongelmat - kirjallisuuskatsaus

Safira Korpi

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Taloudelliset haasteet ja mielenterveysongelmat - kirjallisuus- katsaus

Safira Korpi
Sairaanhoitaja AMK
Opinnäytetyö
Tammikuu/2022

Safira Korpi

Taloudelliset haasteet ja mielenterveysongelmat - kirjallisuuskatsaus

Vuosi

2022

Sivumäärä 33

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella miten taloudelliset haasteet näkyvät mielenterveysongelmissa yleisesti. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa Hus Hyvinkää psykiatria tehostetun avohoidon hoitohenkilökunnalle tietoa, mitä taloudellisten haasteiden ja mielenterveysongelmien välisestä suhteesta on tutkittu tähän mennessä. Opinnäytetyötä voidaan käyttää psykiatrisen hoitotyön kehittämisessä asiakasymmärryksen parantamisena. Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössä oli: Miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa. Opinnäytetyö toteutettiin Porvoon Laurea-ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyössä käytettiin narratiivisen kirjallisuuskatsauksen metodologiaa. Teoreettinen viitekehys muodostui mielenterveyden, mielenterveysongelmien, mielenterveysongelmien hoito Suomessa, taloudellisten haasteiden, työttömyyden sekä velkaantumisen määritelmästä. Tutkimusaineisto koostui hoitotieteellisistä tietokannoista haetuista tutkimuksista ja artikkeleista. Opinnäytetyössä käytetty aineisto haettiin seuraavista tietokannoista: Google Scholar, EBSCOhost, Finna.fi sekä ProQuest. Opinnäytetyöhön valittiin 12 lähdetä, joista kaikki ovat julkaistu vuosina 2010-2021. Aineistosta neljä oli suomalaista tutkimusta ja kahdeksan kansainvälisiä tutkimuksia.

Aineistoa analysoidessa esiin nousi kolme teemaa. Näitä teemoja olivat työttömyys, taloudellinen tilanne ja velkaantuminen. Näistä teemoista nousi tuloksia, jotka näyttivät talousvaikeuksilla olevan vaikutusta mielenterveysongelmiin. Työttömyys vaikuttaa suuresti matalampaan mielenterveyteen, erityisesti masennuksen syntyyn sekä oireistoon. Nämä vaikutukset näkyvät niin yksilön kuin perheen hyvinvoinnissa. Taloudelliset haasteet näkyvät psyykkisenä kuormituksena niin yksilö- kuin perhetasolla. Velkaantumisen ja mielenterveysongelmien välillä on selvä suhde. Mielenterveysongelmat ovat yleisempiä velkaantuneilla ihmisillä sekä ihmiset, joilla on mielenterveysongelmia, velkaantuvat todennäköisemmin. Jatkotutkimukseksi ehdotettiin taloudellisten haasteiden ja mielenterveysongelmien välisen suhteen tutkimista tietyssä väestöryhmässä tutkimustulosten tarkentamiseksi.

Safira Korpi

Financial challenges and mental health problems - a descriptive literature review

Year

2022

Pages

333

The objective of this thesis was to review how financial challenges are seen on mental health problems generally. The aim of the thesis was to inform the nursing staff of Hyvinkää psychiatric enhanced outpatient care unit what has been studied in relationship between financial challenges and people with mental health problems so far. The thesis can be used in the development of psychiatric nursing knowledge in customer understanding. The research question was the following: how financial challenges are seen in mental health problems. The thesis was accomplished at Porvoo Laurea University of Applied Sciences.

The thesis was accomplished by applying narrative literature review methodology. The theoretical framework included the definitions of mental health, mental health problems, treatment of mental health problems in Finland, financial challenges, unemployment and indebtedness. The data consisted of research papers from nursing science databases. The material was searched from the following databases: Google Scholar, EBSCOhost, Finna.fi and ProQuest. 12 research papers published in 2010-2021 were selected to this thesis. Four of these were Finnish and eight of these were international research papers.

When analyzing the data three themes arise. These themes were unemployment, financial situation and indebtedness. From these themes arise results showed that financial challenges have an effect on mental health problems. Unemployment has a great affection on lower mental health, specially the onset of depression and symptoms. These effects are visible in the well-being of both the individual and the family. Financial challenges are visible as a mental burden with both individual and the family. There are clear relationship between indebtedness and mental health problems. Mental health problems are more common with people who are in debt and people who has mental health problems are more likely to end up with debt. For further research was suggested studying a relationship between financial challenges and mental health problems within a certain population group. This would specify the results.

Keywords: mental health problems, financial challenges, narrative literature review

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tehostetun avohoidon yksikkö, Hyvinkään sairaala HUS.....	7
3	Mielenterveys	7
3.1	Mielenterveysongelmat.....	8
3.2	Mielenterveysongelmien hoito Suomessa	8
4	Taloudelliset haasteet	9
4.1	Työttömyys.....	9
4.2	Velkaantuminen	10
5	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	10
6	Opinnäytetyössä käytetty tutkimusmenetelmä	10
6.1	Narratiivinen kirjallisuuskatsaus	11
6.2	Aineiston haku ja valinta.....	12
6.3	Aineiston analysointi.....	14
7	Kirjallisuuskatsauksen tulokset.....	18
7.1	Työttömyys.....	19
7.2	Taloudellinen tilanne	19
7.3	Velkaantuminen	20
8	Johtopäätökset	20
9	Pohdinta	21
9.1	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	22
9.2	Jatkotutkimusehdotukset	23
	Lähteet.....	24
	Taulukot	28
	Liitteet	29

1 Johdanto

Mielenterveysongelmat koskettavat monia. Lähes 20 %:lla suomalaisista on jokin mielenterveyden häiriö sekä elinikäinen riski sairastua mihin tahansa psyykkiseen sairauteen on lähes 50 %. Sosioekonomiset tekijät kuten koulutus, ammattiasema ja tulot ovat yhteydessä mielen-terveyteen. On tutkittu, että alimpaan tuloviidennekseen kuuluvilla ihmisillä on lähes kaksi kertaa enemmän psyykkistä kuormittuneisuutta kuin ylimpään tuloviidennekseen kuuluvilla. (Vorma, Rotko, Larivaara & Kosloff 2020.) Mielenterveyteen vaikuttavat niin sisäiset ja ulkoiset suojaavat tekijät kuin sisäiset ja ulkoiset haavoittavat tekijät. Tässä opinnäytetyössä keskitytään mielenterveyttä haavoittaviin ulkoisiin tekijöihin kuten työttömyys ja köyhyys. (Terveysnetti 2021.) Talousongelmilla on laajamittaisia vaikutuksia psykiatrisen hoitotyön asiakkaille. On tärkeä, että hoitotyön ammattilaiset ottaisivat asiakkaan taloustilanteen huomioon, täten asiakkaan kokonaistilanne hahmottuisi paremmin. (Talousvaikeudet 2021.)

Psykiatria on mielenterveyden häiriöitä tutkiva ja hoitava lääketieteen ala. Psykiatrisen hoitotyön lähtökohdat painottuvat pääosin mielenterveyden häiriöihin ja potilaan hoito on useimmiten moniammatillista. Mielenterveyden järkkyyessä yksilön hoidossa käytetään ilmaisua psyykkinen sairaus ja psykiatrinen hoito. Psykiatrisessa hoitotyössä hoitajan tehtäviin kuuluu yksilön taikka ryhmän auttaminen ja tukeminen kokonaisvaltaisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Psykiatrisen hoitotyö on vastuullista ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn vaaditaan. Psykiatrisen hoitajan tehtävänä on auttaa psyykkisesti sairasta yksilöä selviytymään läpi arjen rutiinien sekä päivittäisistä terveysongelmistaan sairaudesta huolimatta. (Rahijärvi 2014.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa yleisesti. Tavoitteena on tuottaa hoitohenkilökunnalle tietoa, mitä taloudellisten haasteiden ja mielenterveysongelmien välisestä suhteesta on tutkittu tähän mennessä. Tämä opinnäytetyö tarkastelee aihetta yleisesti, ja tutkimusaineisto käsittelee niin aikuisten mielenterveysongelmia kuin myös nuorten mielenterveysongelmia. Opinnäytetyön tutkimuskysymys on, miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa? Aineistoa ei rajattu koskemaan vain joko aikuisia taikka nuoria, koska aiheesta haluttiin saada mahdollisimman paljon tutkimustietoa, jotta saadaan muodostettua yleiskuva mielenterveysongelmien ja talousvaikeuksien välisestä suhteesta. Talousvaikeudet rajattiin kuitenkin koskemaan pääsääntöisesti työttömyyttä sekä velkaantumista, koska ne näyttäytyivät aineistohaussa suurimpina talousvaikeuksien tekijöinä. Opinnäytetyössä käytetään narratiivisen kirjallisuuskatsauksen metodologiaa. Tästä opinnäytetyöstä nousevat tiedot saatetaan Hus Hyvinkää psykiatria tehostetun avohoidon yksikön henkilökunnalle. Opinnäytetyötä voidaan käyttää psykiatrisen hoitotyön kehittämässä asiakasymmärryksen parantamisena.

2 Tehostetun avohoidon yksikkö, Hyvinkään sairaala HUS

Tehostetun avohoidon yksikön tehtäviin kuuluu psykiatristen potilaiden hoito niin sairauden alkuvaiheessa kuin pahenemisvaiheessa potilaan tarpeiden mukaisesti. Tehostetun avohoidon yksikön hoitotiimi toimii poliklinikoiden ja psykiatrisen osaston tukitoimena. Tehostetun avohoidon hoitotiimi mahdollistaa tiiviin hoitokontaktin potilaan kotona ja täten pystyvät ennaltaehkäisemään sairaalahoitoon joutumista sekä nopeuttaa sairaalasta kotiutumista. (HUS 2021.)

Tehostetun avohoidon hoitotiimi pystyy myös ohjaamaan potilaat akuutissa psykiatrisessa hoidon tarpeessa intensiivihoidon, joka on sairaalahoitoa korvaavaa hoitoa (HUS 2021).

3 Mielensterveys

Mielensterveys luo pohjan ihmisen hyvinvoinnille ja toimintakyvylle. Se on tärkeä osa kokonaisvaltaista terveyttä ja suorassa yhteydessä fyysisen terveyden kanssa. Mielensterveys on käsitteenä laaja-alainen. Se sisältää käsitteet positiivinen mielensterveys sekä mielensterveysongelmat ja sairaudet. Positiivisella mielensterveydellä tarkoitetaan yksilöllisiä ominaisuuksia ja toimintakyvyn osa-alueita, kuten itsearvostus, selviytymistaidot sekä kokemus omasta hyvinvoinnista. Positiivisella mielensterveydellä on keskeinen merkitys yksilön kyvylle ymmärtää ja tulkita ympäristöä, sopeutua siihen tai muuttaa sitä. Se auttaa myös ihmistä kokemaan elämän mielekkäänä sekä toimimaan yhteisön aktiivisena jäsenenä. (Heikkinen-Peltonen, Innamaa & Virta 2014.) Maailman terveysjärjestö WHO (2018) määrittelee mielensterveyden olennaisena ja keskeisenä osana terveyttä. WHO:n määritelmässä mielensterveys kuvataan tilana, jossa yksilö tunnistaa omat kykynsä, hallitsee normaalin elämästä koituvan stressin, pystyy toimimaan tuottavasti ja olemaan osana yhteisöä.

Mielensterveyteen vaikuttavat yksilöllisten tekijöiden lisäksi yhteisölliset ja rakenteelliset tekijät. Mielensterveyttä vahvistetaan lisäämällä suojatekijöitä ja vähentämällä riskitekijöitä. Suojaavat tekijät sekä riskitekijät voidaan jakaa sisäisiin ja ulkoisiin tekijöihin. Sisäisiä suojavia tekijöitä ovat muun muassa sosiaalinen tuki ja ystävät, hyvä fyysinen terveys ja perimä, hyvä itsetunto, hyväksytyksi tuleminen tunne ja mahdollisuus toteuttaa. Ulkoisia suojavia tekijöitä ovat muun muassa koulutusmahdollisuudet, työ tai muu toimeentulo, turvallinen elinympäristö ja helposti tavoitettavat yhteiskunnan auttamisjärjestelmät. Sisäisiä riskitekijöitä nousee sairauksista, uupumuksesta, käsittelemättömästä traumaattisesta kokemuksesta ja yksinäisyyden tunteesta. Ulkoisia riskitekijöitä ovat muun muassa kodittomuus, erot ja

menetykset, kuormittavat ihmissuhteet, hyväksikäyttö ja väkivalta sekä kiusaaminen ja syrjintä. (Mieli 2021.)

3.1 Mielenterveysongelmat

Mielenterveys voi kuormittua elämän eri vaiheissa ja tilapäisesti henkinen kuormitus ja pahoinvointi ovat normaalia. Kuitenkin, jos mielenterveys järkkyy, on tärkeää, että ongelma tunnistetaan ja siihen saadaan oikeaa hoitoa. Mielenterveysongelmissa on usein kyse usean tekijän summasta. Usein ongelmatilanteen laukaisee jokin stressitekijä. (THL 2021.)

Mielenterveysongelmat ovat erittäin laaja-alainen käsite ja niiden tarkka määrittely on jopa mahdotonta. Osa mielenterveydellisten ongelmien oireista kuuluvatkin ajoittaisina myös tavalliseen elämään. Mielenterveydellisistä ongelmista voidaan puhua, kun henkilön mieliala, tunteet, ajatukset tai käytös haittaavat yksilön toimintakykyä, ihmissuhteita tai aiheuttavat kärsimystä. Mielenterveydellisestä ongelmasta tai sairaudesta voidaan puhua, kun mielenterveyttä horjuttavista oireista tulee pitkäkestoisia ja ne rajoittavat elämää huomattavasti. (Huttunen 2017.)

Mielenterveysongelmat luokitellaan oireiden ja vaikeusasteiden mukaan. Vakavimmat ongelmat aiheuttavat yksilölle subjektiivista kärsimystä sekä toimintakyvyn ja elämänlaadun heikkenemistä. Hyvällä hoidolla kuitenkin vakavienkin mielenterveysongelmien kanssa painiva henkilö voi elää tyydyttävää elämää. (THL 2021.)

3.2 Mielenterveysongelmien hoito Suomessa

Mielenterveyttä on tutkitusti mahdollista vahvistaa ja mielenterveysongelmia pystytään ehkäisemään ja hoitamaan. Mielenterveydellisten ongelmien ehkäisy ja hyvä hoito ovat erittäin tärkeitä niin kansanterveyden kuin kansantalouden näkökulmasta. Kun mielenterveyspalvelut ovat toimivat ja helposti saatavilla vähentää se eriarvoisuutta sekä ongelmien ylisukupolvisuutta. (Mieli 2021.)

Mielenterveyspalveluilla tarkoitetaan palveluita, jotka pyrkivät ehkäisemään, lievittämään ja hoitamaan mielenterveydellisiä ongelmia ja niiden seurauksia. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaavat mielenterveyspalveluja ohjaavasta lainsäädännöstä, hoitoon pääsyä koskevista määräyksistä ja muusta viranomaisohjauksesta. (THL 2021.) Jokaisen kunnan velvollisuus on järjestää asukkailleen psykiatriset sairaanhoitopalvelut osana kunnan omia sosiaali- ja terveyspalveluja. Kunnat voivat myös ostaa nämä palvelut sairaanhoitopiireiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Jokaisen kunnan tarjoamaan mielenterveystyöhön kuuluu: terveydenhuollon palveluihin sisältyvä ohjaus ja neuvonta, tarpeenmukainen yksilön ja perheen psykososiaalinen tuki ja mielenterveyspalvelut, jotka sisältävät mielenterveydellisten ongelmien tutkimusta, hoitoa ja lääkinällistä kuntoutusta. Lääketieteellistä huomiota vaativia

mielenterveydellisiä ongelmia hoitaa ensisijaisesti terveyskeskuslääkäri. Terveyskeskuslääkäri tekee lähetteen psykiatriseen erikoissairaanhoidon, kun kyse on vakavammasta kuin lievästä tai keskivaikeasta oirehdinnasta tai jos jo aloitettu hoito ei tuota tuloksia. Pääsääntönä pidetään, että kaikkia mielenterveydellisiä ongelmia pyritään hoitamaan polikliinisesti. Sairaala-hoito on aina poikkeustilanne. (Mielenterveystalo 2021.)

4 Taloudelliset haasteet

Taloudellisten haasteiden kanssa eläminen koskettaa monia. Noin puolella miljoonalla suomalaisella on asioita ulosotossa vuosittain ja vieläkin useammalla on vaikeuksia selviytyä päivittäisistä menoista ja laskuista. (Mielenterveyden keskusliitto 2021.) Taloudellisista haasteista puhuttaessa käytetään myös nimitystä taloudellinen ahdinko. Taloudellinen ahdinko voi joutua monesta eri syystä. Näitä syitä voivat olla muun muassa liian suuret menot, velkaantuminen tai työttömyys. Yhteistä taloudellisen ahdingon kokemuksella on, että joko ihminen itse tai hänen läheisensä kokevat psyykkistä ahdinkoa taloudellisista huolista. (Mielenterveystalo 2021.) Tässä opinnäytetyössä taloudellista ahdinkoa peilataan vahvasti työttömyyden sekä velkaantumisen kautta koska ne näyttäytyivät aineistohaussa suurimpina taloudellisten haasteiden tekijöinä.

4.1 Työttömyys

Työtä ja työntekoa arvostetaan yhteiskunnassamme ja työttömyyteen liitetään yleensä häpeää ja leimaamista. Työelämän ulkopuolelle joutuminen on suuri asia ja voi aiheuttaa kriisin henkilölle. Työttömyyteen voi liittyä vaikeita tunteita sekä konkreettista haastetta muun muassa toimeentulon suhteen. Työttömyyteen liittyviä vaikeita tunteita ovat muun muassa ahdistus, turvattomuus, pelko, pettymys, epäonnistumisen tunne, viha ja häpeä. Työttömyys vaikuttaa myös autonomian ja pystyvyyden tunteisiin eli kokemukseen, kuinka paljon voi itse vaikuttaa omaan elämäänsä. Etenkin pitkään jatkuneeseen työttömyyteen voi liittyä niin fyysisistä kuin psyykkistä sairastavuutta. Tällöin tilanteeseen on tarvetta hakea tukea ja apua. Myös määräaikaiset työsuhteet ja pätkätyöläisyys aiheuttavat niin psyykkistä kuin taloudellista kuormittavuutta. (Mieli 2021.)

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan marraskuussa 2021 työttömiä oli 164 000. Näistä työttömiä miehiä oli 92 000 ja naisia 72 000. Työllisyysasteen trendi on noususuhtainen ja tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli 24 000 vähemmän marraskuussa 2021 kuin vuoden 2020 marraskuussa. (Työvoimatutkimus 2021.)

4.2 Velkaantuminen

Velka täytyy maksaa riippumatta, miten kyseinen velka on syntynyt. Tavallisin tapa velan syntymiselle on sopimus. Tällaisia sopimuksia ovat muun muassa asunto- ja opintolainat sekä muut luotot (mm. pikavipit). Myös erinäiset sopimukset kuten osamaksukauppa, asunnon vuokraaminen sekä puhelin-, internet- ja sähkösovimukset ovat velan ottoa. Yleisenä sääntönä voidaan pitää, että kaikkia sellaisia sopimuksia, joissa sitoudutaan myöhemmin tapahtuviin maksuihin, voidaan pitää velkaantumisena. Sopimukset ovat sitovia ja sitovuus tarkoittaa, että velka pitää maksaa. (Kuluttajaliitto 2021.)

Vuonna 2020 velallisia asuntokuntia oli 53 prosenttia kaikista asuntokunnista. Asuntokuntien velan määrä oli noussut 3,4 prosenttia vuodesta 2019. Suuret velat olivat yleisimpiä asuntokunnissa, joiden viitehenkilö oli 35-44-vuotias. Tämän ikäluokan velallisista asuntokunnista velkaa oli vähintään kolme kertaa vuositulojen. Myös 25-34-vuotiaden keskuudessa vähintään kolme kertaa vuositulojen verran velkaa olevien asuntokuntien osuus kaikista velallisista asuntokunnista oli lähes yhtä korkea. 41 prosentilla alimman tuloviidenneksen asuntovelallisista velkaa oli vähintään kolme kertaa vuositulojen verran. Muissa tuloviidenneksissä velan määrä vaihteli 32 prosentista 27 prosenttiin. (Velkaantumistilasto 2020.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa yleisesti. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa, mitä taloudellisten haasteiden ja mielenterveysongelmien välisestä suhteesta on tutkittu tähän mennessä. Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössä on: Miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa?

6 Opinnäytetyössä käytetty tutkimusmenetelmä

Tämä opinnäytetyö toteutetaan kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsaus voi valikoitua tutkimusmenetelmäksi erinäisistä syistä. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan kehittää olemassa olevaa teoriaa sekä kehittää myös uutta teoriaa. Kirjallisuuskatsauksena avulla voidaan arvioida teoriaa sekä rakentaa kokonaiskuvaa tietystä asiakokonaisuudesta. Kirjallisuuskatsauksella pyritään tunnistamaan ongelmia sekä sillä voidaan myös kuvata tietyn teorian kehitystä historiallisesti. (Salminen 2011.)

Kirjallisuuskatsausta käytetään tutkimusmenetelmänä, kun halutaan muodostaa kokonaiskuva tietystä aihealueesta tai asiakokonaisuudesta. Kirjallisuuskatsauksen tärkeimpänä tehtävänä

on kehittää teoreettista ymmärrystä ja käsitteistöä sekä kehittää teoriaa tai arvioida jo olemassa olevaa teoriaa tietystä tieteenalasta. Kirjallisuuskatsausta voidaan käyttää myös terveydenhuollossa tapahtuvan toiminnan ohjaamiseksi näyttöön perustuvaksi. Kirjallisuuskatsauksia on erilaisia ja valinta käytettävästä kirjallisuuskatsaustyyppistä tehdään riippuen katsauksen tavoitteista. Pääsääntöisesti kirjallisuuskatsaukset voidaan jakaa kolmeen eri päätyyppiin. Nämä päätyypit ovat: 1) kuvailevat kirjallisuuskatsaukset, 2) systemaattiset kirjallisuuskatsaukset, 3) määrällinen meta-analyysi ja laadullinen meta-analyysi. Vaikka katsaustyyppijä on erilaisia, ne sisältävät tyypilliset osat. Näitä osia ovat kirjallisuuden haku, arviointi, aineiston perusteella tehty synteesi ja analyysi. (Stolt, Axelin & Suhonen 2015, 6-8.)

6.1 Narratiivinen kirjallisuuskatsaus

Tähän opinnäytetyöhön valikoitui kuvaileva kirjallisuuskatsaus ja tämän alatyypin narratiivinen kirjallisuuskatsaus. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus on metodisesti kevyin kirjallisuuskatsauksen muoto. Sen avulla pyritään luomaan laaja kuvaus tutkimusaiheesta. Narratiivisesta kirjallisuuskatsauksesta voidaan erotella kolme toteuttamistapaa: toimituksellinen, kommentoiva ja yleiskatsaus. Tässä opinnäytetyössä on käytetty narratiivista yleiskatsausta. Sen tarkoituksena on tiivistää aiemmin tehtyjä tutkimuksia. (Salminen 2011).

Narratiivisen katsauksen tarkoituksena on kertoa tai kuvata aiheeseen liittyvää aikaisempaa tutkimusta, sen laajuutta, syvyyttä ja määrää. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään kuvailemaan aikaisemmin tehtyjen tiettyyn aihealueeseen liittyviä tutkimuksia. Narratiivinen katsaus voi kohdistua yhden aihealueen sisällä tehtyihin erilaisiin tutkimusasetelmiin sisältäviin tutkimuksiin, tutkimusprosessien ja menettelytapojen kuvaamiseen tai muun muassa jonkin tutkimusaiheen menetelmällisiin elementteihin. Narratiivisessa katsauksessa tutkimuksen kysymyksenasettelu on yleensä melko laaja. Toki eri laajuisia kysymyksenasetteluja esiintyy sekä erilaisia rajoituksia. Narratiiviseen kirjallisuuskatsausprosessiin kuuluu materiaalin hankinta, tekstiaineiston synteessin yleensä taulukoidussa muodossa sekä analyysin olemassa olevan tutkimuksen arvon tai kontribuution osoittamiseen. Narratiivisen katsauksen heikkouksina voidaan pitää, että se ei ota kantaa valikoitujen materiaalien luotettavuuteen taikka valikoitumiseen. Katsauksessa käytettäville tutkimuksille tehdään kyllä laadun arviointia, mutta se ei useinkaan johda tutkimusten poissulkuun katsauksesta. (Stolt ym. 2015, 9.)

Päädyin kirjallisuuskatsaukseen tutkimusmenetelmänä, koska opinnäytetyöni aiheesta on tehty aikaisempia tutkimuksia ja täten kirjallisuuskatsauksen avulla aihetta pystytään tutkimaan kattavasti. Minun tavoitteenani on tällä opinnäytetyöllä kuvailla aiheeseen jo liittyviä aikaisempia tutkimuksia, luoda kokonaiskuva sekä kehittää teoreettista ymmärrystä ja käsitteistöä opinnäytetyön aiheesta ja tähän kirjallisuuskatsaus on mielestäni oiva valinta. Tämän tutkimuksen kysymyksenasettelu on melko laaja, mikä tukee narratiivisen kirjallisuuskatsauksen piirteitä.

6.2 Aineiston haku ja valinta

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineiston valintaa johdattaa tutkimuskysymys. Tarkoituksena on löytää oikeanlainen aineisto vastaamaan tutkimuskysymykseen mahdollisimman tarkasti. Yleisenä sääntönä pidetään, että onnistuneen tutkimuskysymyksen edellytyksenä on, että se on riittävän täsmällinen ja rajattu, jotta aihetta voidaan tutkia mahdollisimman tarkasti. (Kangasniemi ym. 2013.) Kuitenkin Kangasniemi ym. (2013) ovat todenneet, että tutkimuskysymys voi myös olla väljä, jolloin tutkittavaa aihetta voidaan tarkastella monista näkökulmista. Tässä opinnäytetyössä aihe on väljästi rajattu juuri monen näkökulman mahdollistamiseksi. Kirjallisuuskatsauksen aineiston valinnassa on tärkeää, että aineiston valinta ja analyysi ovat aineistolähtöisiä. Aineiston valinnassa pitää kiinnittää huomiota jokaisen alkuperäis-tutkimuksen rooliin suhteessa tutkimuskysymykseen. Kirjallisuuskatsauksen aineisto tulee muodostua aiemmin julkaistusta ja tutkittavan aiheen kannalta merkityksellisestä tutkimustiedosta. Aineisto valikoituu yleensä viimeaikaisista tutkimuksista. Kuitenkin julkaisuaikaa tärkeämpi kriteeri on, että aineiston avulla voidaan tarkastella tutkittavaa aihetta ilmiölähtöisesti ja tarkoituksenmukaisesti. (Kangasniemi ym. 2013.)

Kirjallisuuskatsauksessa kirjallisuushaku ja aineiston valinta sisältää sekä varsinaiset haut että oikeanlaisen kirjallisuuden valintaprosessin. Kirjallisuuden hakuprosessi on katsauksen luotettavuuden kannalta tärkein vaihe. Jos hakuprosessissa ilmenee virheitä, vaikuttaa se vääristyneisiin johtopäätöksiin. Hakuprosessin systemaattisuuden taso riippuu katsaustyyppistä. Tässä opinnäytetyössä käytetty narratiivinen kirjallisuuskatsaustyyppi sallii systemaattisesti löyhemmän lähestymistavan. Hakuprosessissa on tärkeä keskittyä myös siihen millaisella asetelmalla aikaisemmin tehdyt tutkimukset vastaavat omaan tutkimuskysymykseen. (Stolt ym. 2015, 25.)

Tiedonhakuun käytetyiksi tietokannoiksi valikoitui Google Scholar, EBSCOhost, Finna.fi sekä ProQuest. Aineiston haussa käytettiin hakusanoina ”taloudelliset haasteet” ”taloudellinen tilanne”, ”taloudelliset vaikeudet” AND ”mielenterveys” sekä englannin kielellä ”mental health or mental illness or mental disorder or psychiatric illness” AND ”financial situation”. Hakusanat valikoituvat kyseisiksi, koska niitä käyttämällä löydettiin aineistoa, joka vastaa tutkimuskysymykseen.

Tiedonhaun rajaamiseksi tiedonhakuun käytettiin tarkat sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Tarkat kriteerit helpottavat oikeanlaisen kirjallisuuden tunnistamista sekä vähentävät virheellisen katsauksen mahdollisuutta. Pätevät sisäänotto- ja poissulkukriteerit pitävät katsauksen suunnitellussa fokuksessa. Kriteerit voivat myös olla tarvittavia käytännön syistä. (Stolt ym. 2015, 26.) Taulukossa 1 on esitetty tässä kirjallisuuskatsauksessa käytetyt sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Vastaa tutkimuskysymyksiin	Ei vastaa tutkimuskysymyksiin
Julkaisuvuosi 2010-2021	Tutkimus on julkaistu muulla ajalla kuin 2010-2021
Suomen- tai englanninkielinen	Muu kieli kuin suomi tai englanti
Tiedosto on saatavilla maksutta	Tiedosto on maksullinen
Koko teksti saatavilla	Koko teksti ei saatavilla
Arvostelu artikkeli, Pro gradu, väitöskirja, YAMK- opinnäytetyö	AMK- Opinnäytetyö

Taulukko 1: Sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty aineistoa, joka on julkaistu vuosina 2010-2021. Osassa näistä tutkimuksista tutkimusaineisto on kerätty kuitenkin huomattavasti aikaisemmin pitkien tutkimusprosessien takia. Nämä tutkimukset päädyttiin ottamaan mukaan aineistoon, vaikka tutkimuksista on kulunut pitkä aika, koska ne tarkastelevat tutkittavaa aihetta tarkoituksenmukaisesti.

Aineistossa käytetyt tietokannat, hakusanat, kirjallisuuskatsauksen tulokset sekä opinnäytetöihin valikoituneet tutkimukset esitetään taulukossa 2.

Tietokanta	Hakusanat	Kaikki tulokset	Valittu otsikon perusteella	Valittu tiivistelmän perusteella	Lopullisesti hyväksytyt
Google Scholar	”taloudelliset haasteet” AND ”mielenterveys” sekä ”taloudelliset vaikeudet” AND ”mielenterveys”	1029	8	5	3
EBSCOhost	” mental health or mental illness or	110	11	9	6

	mental disorder or psychiatric illness” AND” financial situation”				
Finna.fi	“mielenterveys” AND “taloudellinen tilanne”	27	1	1	1
ProQuest	“ financial situation” AND “mental illness”	606	8	5	2

Taulukko 2:Tiedonhakuun käytetyt tietokannat, hakusanat sekä tulokset

6.3 Aineiston analysointi

Kirjallisuuskatsauksen aineiston analyysin ja synteessin tarkoituksena on koota ja tehdä yhteenveto valittujen aineistojen tuloksista. Analyysimenetelmä riippuu valitun kirjallisuuskatsausmenetelmän valinnasta. Yksi analysointitapa, mitä tässäkin opinnäytetyössä on käytetty, rakentuu seuraavasti. Kirjallisuuskatsauksen tekijä järjestää ja luokittelee aineistoa sekä etsii yhtäläisyyksiä ja eroja. Lopuksi tekijä avaa tuloksia niin, että niistä muodostuu ymmärrettävä kokonaisuus eli synteesi. (Stolt ym. 2015, 30.) Valikoituneesta aineistosta haetaan tutkimusaiheen kannalta merkityksellisiä seikkoja, joita ryhmitellään eri kokonaisuuksiksi riippuen sisällöstä. Tutkimuskysymyksen mukaan aineistosta nousut sisältö voidaan rakentaa eri tavoilla. Tutkimusaihetta voidaan tarkastella teemoittain, kategorioittain tai suhteessa kategorioihin, käsitteisiin tai teoreettiseen lähtökohtaan. Opinnäytetyössä käytetty sisällönanalyysi on tehty induktiivisesti, eli analyysissa edetään aineiston ehdoilla. (Kangasniemi ym. 2013.)

Tässä kirjallisuuskatsauksessa aineiston analysointi alkoi kuvaamalla tutkimusten tärkeä sisältö kuten kirjoittajat, julkaisuvuosi, tutkimuksen tarkoitus, aineistonkeruumenetelmät, tutkimuksen kohdejoukko sekä päätulokset. Tutkimusten tiedot ja tulokset tehtiin taulukkomuotoon (Taulukko 3), joka on suositeltava muoto analysointia tehdessä. Taulukon tarkoituksena on luoda kokonaiskuva ja ymmärrys aineistosta. (Stolt ym. 2015, 31.) Tutkijantaulukon muodostumisen jälkeen aineistoa luettiin läpi useita kertoja ja tehtiin merkintöjä. Näiden merkintöjen avulla muodostettiin teemoja (Liite 1). Teemat muodostetaan yhdistelemällä samankaltaisia merkintöjä aineistoista ja näille annetaan yhtenäinen sisältöä kuvaava nimi. Tämän vaiheen tarkoituksena on etsiä tutkimuksista yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, ryhmitellä niitä ja täten tulkita niitä. (Stolt ym. 2015, 31.)

Tämän kirjallisuuskatsauksen teemat syntyivät, kun etsittiin erilaisia yhdistäviä ja erottavia tekijöitä. Teemoja miettiessä keskityttiin, millaisia tekijöitä mielenterveysongelmiin löydettiin aineistosta. Tutkimuksista nousi esiin seuraavat teemat: työttömyys, velkaantuminen ja taloudellinen tilanne. Teemoista tehtiin taulukko (Liite 1), johon täytettiin jokaisesta tutkimuksesta nousseet kohdat oikean teeman alle. Synteesi muodostui aineiston ja siitä nousseiden teemojen usean läpikäynnin tuloksena. Tutkimuksista pyrittiin löytämään teemojen avulla yleisempi kuva.

Tutkimuksen kirjoittajat & julkaisu-vuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Aineistonkeruun menetelmät	Kohdejoukko	Päätulokset
Appelqvist-Schmidlechner, K. Tamminen, N. & Solin, P. 2019.	Tutkitaan Suomessa asuvien nuorten mielenterveyttä suhteessa perhetaustoihin	Kouluterveyskysely	yläaste - lukio/ammattioppilaitos-ikäiset nuoret. N: 134 684	Nuorilla, joilla perhesuhteissa moninaisuutta, vanhemmilla työttömyyttä ja alhainen koulutustaso sekä perheellä heikko taloudellinen tilanne aiheutti nuorissa matalampaa mitattua mielenterveyttä
Bridges, S & Disney, R. 2010.	Taloudellisen vapauden merkitys mielenterveydelle lapsiperheiden keskuudessa	Kysely matalatuloisille lapsiperheille.	Matalatuloiset perheet Englannissa. N: 23 400 (yhteensä vuosina 1999-2005)	Tutkimuksessa löydettiin, että päätekijöitä masennuksen laukeamiselle ovat talousvaikeudet, työn menetys ja vakavasti sairastuminen. Ei voida kuitenkaan näyttää, että haitallisilla talousyllätyksillä olisi suoraa yhteyttä mielenterveyteen.

Fiori, F. Rinesi, F. Spizzichino, D & Di Giorgio, G. 2016.	Epävarman työllisyystilanteen ja mielenterveyden välinen suhde sekä onko tämä muuttunut vuosia laman jälkeen	Laaja-alainen terveystutkimus. Tutkimus on ollut kaksisiosainen; ensimmäinen osuus vuonna 2005, toinen osuus vuonna 2013	Työikäiset 18 v-39 v Italiassa. Vuonna 2005 tutkimukseen osallistui 26 972 ihmistä ja vuonna 2013 20 432 ihmistä.	Epävarma työllisyystilanne on yhteydessä matalampaan mielenterveyteen. Näiden suhdetta osittain selittää talousvaikeudet.
Frasquilho, D. de Matos, M. Santos, T. Gaspar, T. & Caldas de Almeida, J.M. 2016.	Vanhempien työttömyyden vaikutus perheen henkiseen hyvinvointiin sekä arjen muutoksiin	Itsetätettävä kyselylomake	Työttömyysetuuden saajat Lissabonissa, joilla 10-19 v lapsia. N: 59	Työttömyys on yhdistetty taloudelliseen paineeseen, joka vaikuttaa negatiivisesti sekä yksilöiden, että perheiden elämänlaatuun, koulutuspolkuihin sekä henkiseen hyvinvointiin
Gunnarsdottir, H. Hensing, G. Povlsen, L. & Petzold, M.2016.	Tarkastella mahdollisia eroavaisuuksia vanhempien taloudellisen stressin yhteyttä lasten mielenterveyteen Pohjoismaiden välillä.	Postikysely	4-16-vuotiaat Pohjoismaissa asuvat lapset. N: 6330	Sosioekonomisen aseman lisäksi aieneellinen puute/suhteellinen köyhyys tulisi huomioida määrävänä tekijänä lasten mielenterveydessä
Gupta, D. 2017.	Työttömyyden, köyhyyden ja laman vaikutus nuorten mielenterveyteen.	Kirjallisuuskatsaus, johon käytetty 7 eri tutkimusta, jotka käsittelevät mielenterveysongelmia, köyhyyttä ja työttömyyttä.		Köyhyydellä on laaja merkitys niin fyysiselle hyvinvoinnille kuin mielenterveydelle. Useampi eri velka nostaa selvästi riskiä mielenterveysongelmille. Työttömyys aiheuttaa jatkuvan stressitilan,

				joka vaikuttaa hyvinvointiin.
Kangas, E. Tynjälä, J. Välimaa, R. & Kivimäki, H. 2017	Vaikuttaako nuorten masentuneisuuden yleisyyteen lukion opetuskieli, sukupuoli, maakunnan ja vanhempien työllisyystilanne	Kouluterveyskysely 2010&2011	Uudenmaan ja Pohjanmaan alueilla sijaitsevien lukioiden oppilaan. N: 3974	Suomenkielisten lukioiden opiskelijoilla vanhempien työttömyys tai pakkoloma lisäsivät selvästi keski-aikean tai vaikean masennuksen riskiä.
Kinnunen, P. 2011.	Kuvata laaja-alaisesti varhaisaikuisten mielenterveysongelmia sekä selvittää löytykö nuorten elämästä tekijöitä, jotka ovat yhteydessä varhaisaikuisuuden mielenterveysongelmiin.	Ensimmäinen aineisto kerättiin kyselylomakkeella 1996 14 v- nuorilta. Seuranta-aineisto kerättiin kyselylomakkeella syksyllä 2006 samoilta henkilöiltä. N: 313, joista kyselylomakkeen palautti 191.	Itä-Suomessa 14-vuotiaana asuneet nuoret, jotka osallistuivat kyselyyn uudestaan 24v.	Nuoren perhe-elämään liittyvät huolet ovat yhteydessä pitkällä aikavälillä heidän mielenterveyteensä. Taloudelliset huolet kuormittavat koko perhettä
Meltzer, H. Bebbington, P. Brugha, T. Farrell, M. & Jenkins, R. 2012.	Tarkastella velan yhteyttä mielenterveysongelmiin	Henkilöhaastattelu	Satunnaisotanta ryhmä Englannissa. N: 7461	Velka ja velkaantumisen ovat yksi merkittävimmistä tekijöistä yleisten mielisairauksien suhteen
Pelzer, B. Schaffrath, S. & Vernaleken, I. 2014.	Työttömyyden vaikutus mielenterveyteen, persoonan sekä sosiisiin taitoihin.	Tutkimukseen osallistuvat tekevät erinäisiä tehtäviä mm. kognitiivista tasoa mittaavat tehtävät, täyttivät erinäisiä kyselyitä, osallistuivat erinäisiin ryhmätehtäviin	30 miespuolista aikuista kaupungista Aachen, Saksa. 15 työssäkäyvää ja 15 työttöntä	Työttömillä osallistujilla ilmeni enemmän masentuneisuutta kuin työssäkäyvillä. Työttömyys on suuri tekijä, joka vaikuttaa mielenterveyteen

		sekä videopohjaiseen käyttäytymisanalyysiin		
Topor, A. Ljungqvist, I. 2017.	Selvittää kuinka taloudellisen tilanteen paraneminen vaikuttaa vakavasti mielisairaiden oireisiin, toimintatilaan, sosiaalisiin suhteisiin ja elämänlaatuun	Tutkimuksessa oli sekä kvantitatiivinen osuus, että kvalitatiivinen osuus. Kvantitatiivinen tutkimus tehtiin 100 henkilön tutkimusryhmän sekä 50 hengen vertailuryhmän kesken. Kvalitatiivisiin haastatteluihin osallistui 16 osallistujaa tutkimusryhmästä.	100 täysi-ikäistä henkilöä Ruotsissa osallistui tutkimusryhmään ja 50 täysi-ikäistä vertailuryhmään. Kaikilla osallistujilla oli asiakkuus psykiatriseen hoitoon sekä sosiaalipalveluihin	7 kuukauden tutkimusjakson aikana tutkimusryhmän kesken huomattiin tilastollisesti merkittävää masennus ja ahdistuksen oireiden helpotusta, tyytyväisyyttä sosiaaliseen vuorovaikutukseen sekä kohonnutta elämänlaatua ja itsetuntoa. Vertailuryhmän tilanteessa ei huomattu mitään muutoksia
Walhbeck, K. Hannukkala, M. Parkkonen, J. Valkonen, J. & Solantaus, T. 2017	Kirjallisuuskatsaus suomalaisten mielenterveyden edistämistä tukeviin asioihin.	Kirjallisuuskatsaus, johon käytetty 45 eri tutkimusta koskien mielenterveyttä, mielenterveysongelmia sekä niiden edistämistä.		Taloudelliset ongelmat ovat suuri mielenterveyteen vaikuttava tekijä. Työttömyys ja taloudelliset vaikeudet aiheuttavat psyykkistä kuormittuneisuutta myös perheen lapsille.

Taulukko 3: Tutkijantaulukko

7 Kirjallisuuskatsauksen tulokset

Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli, miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa. Aineistoista nousi kolme talousvaikeuksien teemaa, jotka vaikuttivat mielenterveysongelmiin. Nämä tulokset avataan tässä teema kerrallaan.

7.1 Työttömyys

Opinnäytetyössä käytettävässä aineistosta löytyi useita työttömyyteen liittyviä tekijöitä, jotka vaikuttavat mielenterveysongelmiin. Walhbeck, Hannukkala, Parkkonen, Valkonen & Solantaus (2017) osoittavat, että työelämän ulkopuolella olevan väestön mielenterveys on heikompi kuin työssä käyvien. Bridges & Disney (2010) mukaan työttömäksi joutuminen on yksi pääsystä masennuksen syntymiseen. Ihmiset, joilla on vakituinen työpaikka, omaavat paremman mielenterveyden kuin ihmiset, joilla väliaikainen työ taikka ovat työttömiä (Fiori, Rinesi, Spizzichino & Di Giorgio 2016). Työttömillä on huomattu enemmän masennusoireita kuin työssäkäyvillä. Työttömyys on stressitekijä, joka aiheuttaa masennusoireita. (Pelzer, Schaffrath & Vernaleken 2014). Guptan (2017) mukaan työttömyys nostaa huomattavasti psykiatrisen häiriöiden todennäköisyyttä. Työttömyys voi Guptan (2017) mukaan kolminkertaistaa todennäköisyyden fobian tai toiminnallisen psykoosin syntyyn, kaksinkertaistaa masennusjakson, ahdistuneisuushäiriön sekä näiden sekoituksen synnyn. Työttömyys aiheuttaa pitkittynyttä stressiä mikä vaikuttaa mielenterveysongelmiin sekä fyysisen terveyden heikkenemiseen. Työttömyydellä on myös vaikutusta itsetuntoon. Työttömän ihmisen käyttäytyminen voi muuttua alistuvaksi sekä apaattiseksi. (Gupta 2017.)

Vanhempien työttömyydellä on vaikutusta lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin. Työttömyys aiheuttaa taloushuolia, ahdistusta, muutoksia perhesuhteissa kuten avioliitossa ja vanhemmuudessa. Nämä vaikuttavat taas lasten hyvinvointiin. (Frasquilho, de Matos, Santos, Gaspar, Caldas de Almeida 2016). Appleqvist- Schmidlechner, Tamminen & Solin (2019) osoittivat, että jommankumman vanhemman työttömyys selittää matalaa positiivisen mielenterveyden tasoa nuorten keskuudessa. Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus on yleisintä niillä lukiolaisilla, joiden molemmat vanhemmat on ollut työttömänä tai pakkolomalla (Kangas, Tynjälä, Välimaa & Kivimäki 2017.) Kinnunen (2011) mukaan vanhempien työttömyys on yksi sisäinen tekijä, joka aiheuttaa huolta nuorissa ja näillä sisäisillä tekijöillä on yhteys mielenterveysongelmiin aikuisena.

7.2 Taloudellinen tilanne

Taloudelliset tekijät kuten taloudelliset rasitteet, työttömyys ja suhteellinen köyhyys vaikuttavat mielenterveyteen. Taloudelliset vaikeudet aiheuttavat psyykkistä kuormittuneisuutta myös perheen lapsille. (Walhbeck ym. 2017). Fiori ym. (2016) mukaan taloudelliset vaikeudet selittävät suuren osuuden työttömyyden ja matalamman mielenterveyden välisestä suhteesta. Frasquilho ym. (2016), Kinnunen (2011) ja Gupta (2017) osoittavat, että taloudelliset huolet kuormittavat koko perhettä ja näkyvät niin heikentyneenä fyysisenä, että psyykkisenä hyvinvointina. Topor & Ljungqvist (2017) toteavat kuinka rahan avulla luodaan turvaa niin sosiaaliin suhteisiin kuin mielenterveysongelmiin sekä kuinka suhteellinen köyhyys nähdään syynä sairaalloiseen itsetutkiskeluun sekä sosiaaliseen eristäytymiseen. Huono taloudellinen tilanne

vaikuttaa hyvinvointiin sekä perhe-elämään. Gupta (2017) painottaa, että taloudelliset vaikeudet ovat erityisen raskaita ihmisille, joilla on lapsia. Talousvaikeudet aiheuttavat kroonista stressiä, masennusta ja vaikeuksia parisuhteessa. Talousvaikeuksilla on myös yhteys ankarampaan vanhemmuuden toteuttamiseen, mikä taas johtaa lapsien tunne- ja sosiaalistentilanteiden vaikeuksiin. (Gupta 2017).

7.3 Velkaantuminen

Bridges & Disney (2010) esittävät, että masentuneisuuden sekä velkaantumisongelmien ja taloushuolien välillä on suuri yhteys. Ihmiset, jotka ovat velkaantuneita kärsivät kolminkertaisesti mielenterveysongelmista kuin ihmiset jotka eivät ole velkaantuneita. Mielenterveysongelmat tutkitusti lisääntyvät suhteessa velan nousuun. Velkaantumisen ja mielenterveysongelmien välinen suhde näkyy molemminpuolisena. Velkaantuneet ihmiset kärsivät todennäköisemmin mielenterveysongelmista ja mielenterveysongelmista kärsivät ihmiset velkaantuvat todennäköisemmin. (Meltzer, Bebbington, Brugha, Farrel & Jenkins 2012). Gupta (2017) osoittaa, että köyhyyden ja mielenterveydellisten ongelmien yhteys riippuu velan määrästä; jos henkilö on köyhä ja hänellä on paljon velkaa, mielenterveysongelmat ovat yleisempiä kuin ihmisillä, jotka ovat köyhiä, mutta eivät omaa paljon velkaa. Gupta (2017) mukaan köyhillä, joilla on enemmän kuin kuusi eri velkaa on yli kuusi kertaa todennäköisemmin mielenterveysongelmia.

8 Johtopäätökset

Opinnäytetyön johtopäätöksiä voidaan tutkimusaineiston perusteella todeta, että talousvaikeuksilla on merkitystä mielenterveysongelmiin. Työttömyys, velkaantuminen sekä taloudellinen tilanne ovat tekijöitä, joilla on vaikutusta niin yksilön kuin perheen mielenterveyteen.

Työttömyydellä on suuri vaikutus matalampaan mielenterveyteen, erityisesti masennuksen syntyyn sekä oireistoon. Työttömyys vaikuttaa niin yksilön kuin perheen psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Huono taloudellinen tilanne aiheuttaa psyykkistä kuormitusta niin yksilölle kuin koko perheelle. Taloudelliset haasteet aiheuttavat muun muassa kroonista stressiä ja masennusta ja näillä on vaikutusta niin ihmissuhteisiin kuin perhe-elämään. Taloudelliset haasteet kuormittavat eniten ihmisiä, joilla on lapsia. Velkaantuminen nähdään suurena tekijänä mielenterveysongelmissa. Velkaantuneet ihmiset kärsivät selkeästi enemmän mielenterveysongelmista sekä mielenterveysongelmat tutkitusti lisääntyvät suhteessa velan nousuun. Suhde toimii molemminpuolisena, mielenterveysongelmista kärsivät ihmiset velkaantuvat todennäköisemmin kuin ihmiset, joilla ei mielenterveydellisiä ongelmia.

Ottaen huomioon kuinka suurta joukkoa suomalaisista taloudelliset vaikeudet, työttömyys ja velkaantuminen koskettavat, mielestäni opinnäytetyöstä nousevat johtopäätökset ovat hyvin huolestuttavia. Kuten mainittu aiemmin raportissa yli puolella miljoonalla suomalaisella on vaikeuksia selviytyä päivittäisistä menoista ja laskuista, marraskuussa 2021 työttömiä oli 164 000 ja vuonna 2020 velallisia asuntokuntia oli 53 prosenttia kaikista asuntokunnista. Nämä luvut yhdistettynä opinnäytetyöstä nouseviin johtopäätöksiin, kuinka taloudellisilla vaikeuksilla on vaikutusta mielenterveysongelmiin, voidaan olettaa tämän aiheen koskettavan hyvin montaa suomalaista.

9 Pohdinta

Olen itse työskennellyt Hus Hyvinkää psykiatrian tehostetussa avohoidossa kesällä 2021, ja sieltä minulle nousi vahva mielenkiinto asiakasymmärryksen vaikutuksesta hoitotyöhön. Halusin lähteä tutkimaan miten ulkoiset haavoittavat tekijät vaikuttavat mielenterveysongelmiin ja niiden sairastamiseen. Ulkoisiksi haavoittaviksi tekijöiksi valikoituivat juuri taloudelliset haasteet, koska oman kokemuksen kautta ne ovat usein läsnä psykiatrisen hoitotyön asiakkailla.

Psykiatriselle hoitotyölle on ominaista kokonaisvaltainen ihmiskäsitys. Tällöin ihminen kohdataan hoitotyössä tajunnallisena, kehollisena ja situationaalisena kokonaisuutena. Situationaalisuus tarkoittaa potilaan kohtaamisessa ympäristön huomioon ottamista, eli mistä potilas on tullut ja missä hän elää. (Karjalainen 2013.) Itse pidän hyvin tärkeänä ihmisen kokonaisvaltaista kohtaamista ja tämän opinnäytetyön kautta olen päässyt tutkimaan tarkemmin kuinka erinäiset tekijät vaikuttavat yksilön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Tämä opinnäytetyötutkimus ehdottomasti tukee kehittymistäni psykiatrisena sairaanhoitajana. Karjalainen (2013) toteaa pro gradu -tutkielmassaan sairaanhoitajan ammatillisen kehittymisen tapahtuvan muun muassa ammatissa toimimisen, elämäkokemuksen ja lisäkoulutuksen myötä sekä intuition kautta, jota lisäävät toimiva työyhteisö ja työnohjaukset. Näiden rinnalla Karjalainen (2013), painottaa, että ammatillisessa kehittämisessä tulee käyttää tutkittua tietoa ja käytännön kokemuksellista tietoa, jotka toimivat ammatillisen toiminnan rakenteina.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata tarkastella miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa yleisesti. Tavoitteena oli tuottaa tietoa hoitohenkilökunnalle tietoa siitä, mitä taloudellisten haasteiden ja mielenterveysongelmien välisestä suhteesta on tutkittu tähän mennessä. Tutkimuskysymyksenä oli, miten talousvaikeudet näkyvät mielenterveysongelmissa?

Opinnäytetyö toteutettiin narratiivisena kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsauksen tuloksena selviää, että talousvaikeuksien ja mielenterveysongelmien välillä löytyy tekijöitä, jotka

vaikuttavat hyvinvointiin niin yksilö- kuin perhetasolla. Näitä tuloksia voidaan käyttää psykiatrisessa hoitotyössä asiakasymmärryksen parantamisena. Aineistohaun aikana taloushaasteet rajautuivat vahvasti työttömyyteen sekä velkaantumiseen. Nämä teemat nousivat aineistoista selvästi vahvimpina tekijöinä taloushaasteissa.

Opinnäytetyöprosessi on edennyt oletetulla aikataululla. Oma vahva kiinnostus aiheeseen on edesauttanut tutkimuksen edistymistä ripeään tahtiin. Oma osaaminen on kasvanut niin opinnäytetyön aiheen teoreettisen tiedon osalta, että opinnäytetyöprosessin ymmärtämisen osalta. Opinnäytetyöprosessin aikana mielenterveysongelmiin liittyvät käsitteet ja aiheeseen liittyvä aihepiiri on tullut tutummaksi. Jos opinnäytetyö olisi rajattu tiettyyn väestöryhmään, olisi tulokset olleet luultavasti tarkemmat, mutta minulle oli tärkeä saada aiheesta yleiskuva. Itse en vielä tiedä tulenko tulevaisuudessa työskentelemään psykiatrisena sairaanhoitajana nuorten vai aikuisten kanssa, joten pidin tärkeänä, että saan tästä tutkimuksesta yleiskuvan aiheesta, jota voin käyttää tulevaisuudessa työssäni riippumatta asiakasryhmästä.

9.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyys on aina perustana kaikelle tieteelliselle toiminnalle. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvat tutkimuksessa noudatettu tiedeyhteisön tunnustamat toimintatavat. Näitä toimintatapoja ovat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvat tutkimuksen kriteerien mukaiset ja eettisesti kestävä tiedonhankinta-, tutkimus ja arviointimenetelmät. Tutkijan tulee ottaa huomioon muiden tutkijoiden työt kunnioittavasti sekä viitata heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla. Tämä antaa heidän työlleen kuuluvan arvon ja merkityksen niin omassa tutkimuksessaan ja tuloksia julkaistessaan. Tutkimus tulee suunnitella, toteuttaa ja raportoida tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Jos tutkimukseen vaaditaan tutkimuslupa, tulee tarvittavat tutkimusluvut olla hankittuna tutkimusta aloittaessa. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös tutkijan pidättäytyminen kaikesta tieteeseen ja tutkimukseen liittyvistä arviointi- ja päätöksentekotilanteista, joista nousee epäilyksiä heidän esteellisyydestänsä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2021.) Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmällisen väljyyden vuoksi tutkijan valintojen ja raportoinnin eettisyys korostuu katsauksen kaikissa vaiheissa. Eettisyys ja luotettavuus ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa, ja niitä voidaan parantaa läpinäkyvällä ja johdonmukaisella etenemisellä tutkimuskysymyksistä johtopäätöksiin. (Kangasniemi ym. 2013).

Tässä opinnäytetyössä eettisyyttä tukee, että kaikki tulokset on esitetty asianmukaisesti eikä mitään oleellista tietoa ole jätetty pois. Opinnäytetyö on tehty hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti huolellisesti ja tarkasti. Muiden tutkijoiden julkaisuihin on viitattu asianmukaisella tavalla. Toisten tuottamaa tekstiä ei ole plagioitu tähän opinnäytetyöhön.

Tutkimuksen luotettavuutta miettiessä tulee pohtia, kuinka totuudenmukaista tietoa tutkimuksella on tuotettu. Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus ja laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida erinäisillä kriteereillä. Näitä kriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys sekä siirrettävyys. Uskottavuutta lisäävät usean eri tutkimusmenetelmän tai teoreettisten näkökulmien hyödyntäminen, riittävän pitkä aika tutkittavan aiheen kanssa sekä muiden tutkijoiden kanssa aiheeseen paneutuminen. Vahvistettavuus tarkoittaa tutkijan tarkkaa kirjaamista tutkimuksen kulusta niin että toinen tutkija voi seurata prosessia pääpiirteittäin. Refleksiivisyys arvioi tutkijan omaa tietoisuutta lähtökohdistaan tutkijana. Tutkijan tulee arvioida kuinka hän tutkijana vaikuttaa aineistoonsa sekä tutkimusprosessiin ja kirjata nämä tutkimusraporttiinsa. Siirrettävyydellä tarkoitetaan tarkkaa kuvausta tutkimukseen kuuluvasta aineistosta taikka osallistujista, jotta lukija pystyy arvioimaan tulosten siirrettävyyttä erinäisiin tilanteisiin. (Kylmä, Vehviläinen-Julkunen & Lähdevirta 2003, 609-615.) Tutkimuksen toistettavuus edellyttää, että tutkimusta tehdessä on noudatettu tiedeyhteisön tunnistamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niistä nousevien tulosten arvioinnissa. Toistettavuus viittaa tutkijan kykyyn toistaa kokonainen koe tai tutkimus. (Avoin tiede 2018.)

Tämän opinnäytetyö luotettavuutta vahvistavat usean eri tutkimusmenetelmän ja teoreettisen näkökulmien hyödyntäminen. Nämä lähteet on luotettavasti raportoitu, joten lukijan on vaivatonta saada selville tutkimuksessa käytetyt lähteet ja mistä ne on löydetty. Tämän opinnäytetyön kulku on kuvattu niin tarkasti, että toinen tutkija voi seurata prosessia. Tarkasti raportoitu opinnäytetyön kulku mahdollistaa myös tutkimuksen toistettavuuden. Opinnäytetyössä käytettyjä aineistoja on kuvattu niin, että lukija pystyy arvioimaan tulosten siirrettävyyttä erinäisiin tilanteisiin. Luotettavuutta vähentää opinnäytetyön tekeminen yksilötöyönä ilman keskusteluita tutkijakollegoiden kanssa. Tämä opinnäytetyö on myös ensimmäinen minun tekemäni tutkimus ja tämä kokemattomuus voi vaikuttaa myös tutkimuksen luotettavuuteen.

9.2 Jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyössä tarkastellaan talousvaikeuksien merkitystä mielenveysongelmissa yleisesti. Tähän opinnäytetyöhön valituissa tutkimuksissa aineistoa ei ole rajattu tiettyyn väestöryhmään. Tarkempaa tutkimusta varten olisi hyvä rajata väestöryhmää.

Jatkossa talousvaikeuksien merkitystä mielenveysongelmissa voitaisiin tutkia tietyn väestöryhmän rajauksen kautta. Kuinka talousongelmat näkyvät nuorten, työikäisten taikka eläkeläisten ryhmissä?

Lähteet

Painetut

Bridges, S. & Disney, R. 2010. Debt and depression. *Journal of Health Economics*. Vol 29 Issue 3, 388-403.

Fiori, F. Rinesi, F. Spizzichino, D. & Di Giorgio, G. 2016. Employment insecurity and mental health during the economic recession: An analysis of the young adult labour force in Italy. *Social Science & Medicine*. Vol 153, 90-98.

Frasquilho, D. de Matos, M. Santos, T. Gaspar, T. & Caldas de Almeida, J.M. 2016. Unemployment as a source of mental distress to individuals and their family: Unemployed parents' perceptions during the economic recession. *International Journal of Social Psychiatry*. Vol. 62 Issue 5, 477-486.

Gunnarsdottir, H. Hensing, G. Povlsen, L. & Petzold, M. 2016. Relative deprivation in the Nordic countries—child mental health problems in relation to parental financial stress. *European Journal of Public Health*. Vol. 26 Issue 2, 277-282.

Gupta, D. 2017. UN-Employment, poverty and recession impact on youth's mental health. *Indian Journal of Health and Wellbeing*. Hisar. Vol. 8 Issue 8, 911-914.

Heikkinen-Peltonen, R. Innamaa, M. & Virta, M. 2014. *Mieli ja terveys*. 4. painos. Porvoo: Bookwell.

Kangas, E. Tynjälä, J. Välimaa, R. & Kivimäki, H. 2017. Lukiolaisten masentuneisuus ja vanhempien työllisyystilanne - Uudenmaan ja Pohjanmaan maakuntien suomen- ja ruotsinkielisten lukioiden opiskelijoiden vertailua. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*. 54, 90-103.

Kangasniemi, M. Utriainen, K. Ahonen, S-M. Pietilä, A-M. Jääskeläinen, P. Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede*. 25, 291-301.

Kankkunen, P., Vehviläinen-Julkunen, K. 2017. *Tutkimus hoitotieteessä*. 3.-5. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kylmä, J. Vehviläinen-Julkunen, K. & Lähdevirta, J. 2003. Laadullinen terveystutkimus - mitä, miten ja miksi? *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim*. 119, 609-615.

Meltzer, H. Bebbington, P. Brugha, T. Farrell, M. & Jenkins, R. 2012. The relationship between personal debt and specific common mental disorders. *European Journal of Public Health*. Vol. 23, 108-113.

Pelzer, B. Schaffrath, S. & Vernaleken, I. 2014. Coping with unemployment: The impact of unemployment on mental health, personality, and social interaction skills. *Work*. Vol. 48 Issue 2, 289-295.

Rahijärvi, H. 2014. Mielenterveyttä ja psykiatrasta hoitotyötä käsittelevät julkaisut sairaanhoitaja-lehdessä vuosina 1996-2013. Pro gradu - tutkielma. Itä-Suomen yliopisto, hoitotieteen laitos.

Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. 2015. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteissä. Turun yliopisto.

Topor, A. Ljungqvist, I. 2017. Money, Social Relationships and the Sense of Self: The Consequences of an Improved Financial Situation for Persons Suffering from Serious Mental Illness. *Community Mental Health Journal*. Vol. 53 Issue 7, 823-831.

Walhbeck, K. Hannukkala, M. Parkkonen, J. Valkonen, J. & Solantaus, T. 2017. Mielenterveyden edistäminen kansanterveystyön ytimessä. *Duodecim* 133, 985-992.

Sähköiset

Appelqvist-Schmidlechner, K. Tamminen, N. Solin, P. 2019. Nuorten kokema positiivinen mielenterveys perhetaustan mukaan. *Terveysten ja hyvinvoinnin laitos*. Viitattu 01.12.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138190/URN_ISBN_978-952-343-331-1.pdf?sequence=1

Avoin tiede. 2018. Todennettavuus ja toistettavuus. Viitattu 02.01.2022. <https://avointiede.fi/fi/ajankohtaista/todennettavuus-ja-toistettavuus>

HUS 2021. Viitattu 27.12.2021. <https://www.hus.fi/potilaalle/sairaalat-ja-toimipisteet/hyvinkaan-sairaala/tehostetun-avohoidon-yksikko-hyvinkaan>

Huttunen, M. 2017. Mielenterveyden häiriöt. *Duodecim Terveyskirjasto*. Viitattu 20.11.2021. <https://www.terveyskirjasto.fi/lam00002>

Helsingin kaupunki. 2021. Talousvaikeudet. Viitattu 28.11.2021. <https://www.hel.fi/static/sote/hankkeet/talousvaikeudet.pdf>

Karjalainen, M. 2013. Sairaanhoidajan osaaminen matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa. Vastaanottotyötä tekevien näkemyksiä. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto, hoitotieteen laitos. Viitattu 10.01.2022. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/12492/urn_nbn_fi_uef-20130483.pdf

Kinnunen, P. 2011. Nuoruudesta kohti aikuisuutta. Varhaisaikuisen mielenterveys ja siihen yhteydessä olevat ennakoivat tekijät. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Viitattu 20.11.2021.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66830/978-951-44-8624-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kuluttajaliitto. 2021. Velkaantuminen ja maksuhäiriöt. Viitattu 29.11.2021. <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/velkaantuminen-ja-maksuhairiot/>

Mieli. 2021. Suojatekijät vahvistavat, riskitekijät heikentävät mielenterveyttä. Viitattu 18.01.2022. <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/mita-mielenterveys-on/suojatekijat-vahvistavat-riskitekijat-heikentavat-mielenterveytta/>

Mieli. 2021. Tilastoa mielenterveydestä. Viitattu 18.01.2022. <https://mieli.fi/yhteiskunta/mielenterveys-suomessa/tilastotietoa-mielenterveydesta/>

Mieli.2021. Työttömyys voi aiheuttaa epävarmuutta elämään. Viitattu 28.11.2021. <https://mieli.fi/vaikea-elamantilanne/tyottomuus-voi-kuormittaa/tyottomuus-voi-aiheuttaa-epavarmuutta-elamaan/>

Mielenterveyden keskusliitto. 2021. Talousvaikeudet ja velkaantuminen. Viitattu 20.11.2021. <https://www.mtkl.fi/mika-askarruttaa/talousvaikeudet-ja-velkaantuminen/>

Mielenterveystalo. 2021. Hoidon järjestäminen. Viitattu 27.11.2021. https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/Tietopankki/Mielenterveyspalvelut/hoidon_jarjestaminen/Pages/default.aspx

Mielenterveystalo. 2021. Mistä taloudellisessa ahdingossa on kyse. Viitattu 20.11.2021. https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/itsehoito/taloudellisen_ahdingon_omahoito/Pages/mista_taloudellisessa_ahdingossa_on_kyse.aspx

Salminen A. 2011. Mikä Kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto. Viitattu 2.1.2022.

https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7961/isbn_978-952-476-349-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. 2021. Mielenterveyshäiriöt. Viitattu 18.01.2022. <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot>

Tilastokeskus. 2021. Työvoimatutkimus. Viitattu 18.01.2022. https://www.stat.fi/til/tyti/2021/11/tyti_2021_11_2021-12-21_fi.pdf

Tilastokeskus 2020. Velkaantumistilasto. Viitattu 18.01.2022.

https://www.stat.fi/til/velk/2020/velk_2020_2021-12-17_tie_002_fi.htm

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2021. Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Viitattu

29.11.2021. <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

Vorma, H. Rotko, T. Larivaara, M. & Kosloff, A. 2020. Kansallinen mielenterveysstrategia ja

itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020-2030. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki. Vii-

tattu 22.11.2021. [https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162053/STM_2020_6.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

[dle/10024/162053/STM_2020_6.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162053/STM_2020_6.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

World Health Organization. 2018. Mental health: strengthening our response. Viitattu

20.11.2021. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>

Taulukot

Taulukko 4: Sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Taulukko 5: Tiedonhakuun käytetyt tietokannat, hakusanat sekä tulokset

Taulukko 6: Tutkijantaulukko

Liitteet

Liite 1: Sisällönanalyysin tulokset teemoittain	30
---	----

Liite 1: Sisällönanalyysin tulokset teemoittain

Lähde	Työttömyys	Velkaantuminen	Taloudellinen tilanne
Appleqvist-Schmidlechner, K. Tamminen, N. & Solin, P. 2019.	-Jommankumman vanhemman työttömyys selitti matalaa positiivisen mielenterveyden tasoa nuorten keskuudessa		-Perheen heikompi taloudellinen tilanne selittivät matalaa positiivisen mielenterveyden tasoa nuorten keskuudessa
Bridges, S & Disney, R. 2010.	-Työttömäksi joutuminen on yksi päätekijä masennuksen syntymisessä	-Masentuneisuuden sekä velkaantumisen ja taloushuolien välillä suuri yhteys	
Fiori, F. Rinesi, F. Spizichino, D & Di Giorgio, G. 2016.	-Ihmiset, joilla on vakituinen työpaikka omaavat paremman mielenterveyden kuin ihmiset, joilla väliaikainen työ taikka ovat työttömiä.		-Taloudelliset vaikeudet selittivät suuren osuuden työttömyyden ja matalamman mielenterveyden välisestä suhteesta
Frasquilho, D. de Matos, M. Santos, T. Gaspar, T. & Caldas de Almeida, J.M. 2016.	-Työttömyys aiheuttaa taloushuolia, ahdistusta, muutoksia perhesuhteissa (avioliitossa sekä vanhemmuudessa) sekä heikentää lasten hyvinvointia. Nämä tekijät heikentävät henkilön yleistä mielenterveyttä.		-Huono taloudellinen tilanne vaikuttaa hyvinvointiin sekä perhe-elämään. -Taloudelliset puutteet vaikuttavat negatiivisesti mielenterveyteen.
Gunnarsdottir, H. Hensing, G. Povlsen, L. & Petzold, M. 2016.			-Lasten mielenterveysongelmat yleisempiä kaikissa pohjoismaisissa perheissä, joissa taloudellisia huolia/ taloudellista stressiä
Gupta, D. 2017.	-Työttömyys nostaa huomattavasti psykiatristen häiriöiden todennäköisyyttä. Mm.	-Köyhyyden ja mielenterveydellisten ongelmien yhteys riippuu velan määrästä; jos	-Köyhyydessä eläminen aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia niin

	<p>kolminkertaistaa todennäköisyyden fobian tai toiminnallisen psykoosin syntyyn, kaksinkertaistaa masennusjakson, ahdistuneisuushäiriön sekä näiden sekoituksen synnyn.</p> <p>-Työttömyys aiheuttaa pitkittynyttä stressiä mikä johtaa mielenterveysongelmiin sekä fyysisen terveyden heikkenemiseen.</p> <p>-Työttömyyden psykologisia vaikutuksia tutkittaessa masennus ja ahdistus nousevat esiin suuresti. -Työttömän ihmisen käyttäytyminen voi muuttua alistuvaksi sekä apaattiseksi.</p> <p>-Työttömyydellä on myös vaikutusta itsetuntoon.</p>	<p>henkilö on köyhä ja hänellä on paljon velkaa, mielenterveysongelmat ovat yleisempiä kuin ihmisillä, jotka ovat köyhiä, mutta ei paljon velkaa.</p> <p>-Köyhillä, joilla 6 + eri velkaa on yli 6 kertaa todennäköisemmin mielenterveysongelmia</p>	<p>fyysiseen hyvinvointiin kuin mielenterveyteen.</p> <p>-Taloudelliset vaikeudet ovat erityisen raskasta ihmisille, joilla lapsia.</p> <p>-Talousvaikeudet aiheuttavat kroonista stressiä, masennusta, vaikeuksia parisuhteessa.</p> <p>-Talousvaikeuksilla on myös yhteys ankarampaan vanhemmuuden toteuttamiseen, mikä taas johtaa lapsien tunne- ja sosiaalisten tilanteiden vaikeuksiin.</p>
Kangas, E. Tynjälä, J. Välimaa, R. & Kivimäki, H. 2017	-Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus oli yleisintä niillä lukiolaisilla, joiden molemmat vanhemmat olivat olleet työttömänä tai pakkolomalla.		
Kinnunen, P. 2011.	-Vanhempien työttömyys on yksi sisäinen tekijä aiheuttaa huolta nuorissa. Näillä sisäisillä tekijöillä on yhteys mielenterveysongelmiin aikuisena.		-Taloudelliset huolet kuormittavat koko perhettä ja näkyvät heikentyneenä fyysisenä, että psyykkisenä hyvinvointina.
Meltzer, H. Bebbington, P. Brugha, T. Farrell, M. & Jenkins, R. 2012.		-Ihmiset, jotka ovat velkaantuneet kärsivät kolminkertaisesti mielenterveysongelmista, kuin ihmiset ketkä eivät ole velkaantuneita -Mielenterveysongelmat lisääntyvät suhteessa velan nousuun- Velkaantuneilla ihmisillä on melkein neljä kertaa	

		<p>todennäköisemmin fobia (mm. sosiaaliset tilanteet)</p> <p>-Olla velkaantunut ja addiktoitunut alkoholiin, huumeisiin taikka uhkapeleihin nosti todennäköisyyttä kärsiä mielenterveysongelmista</p> <p>- Velkaantumisen ja mielenterveysongelmien välinen suhde on molemminpuolinen; velkaantuneet ihmiset kärsivät todennäköisemmin mielenterveysongelmista ja mielenterveysongelmista kärsivät ihmiset velkaantuvat todennäköisemmin</p>	
<p>Pelzer, B. Schaffrath, S. & Vernaleken, I. 2014.</p>	<p>-Työttömillä huomattiin enemmän masennusoireita kuin työssäkäyvillä. -Työttömyys on stressitekijä, joka aiheuttaa masennusoireita.</p>		
<p>Topor, A. Ljungqvist, I. 2017.</p>			<p>- Suhteellinen köyhyys nähdään syynä sairaalaiseen itsetutkiskeluun sekä sosiaalisen eristäytymiseen.</p> <p>- Rahan avulla luodaan turvaa niin sosiaalisiin suhteisiin kuin mielenterveysongelmiin.</p> <p>-Ihmiset, joilla vakavia mielenterveysongelmia käsittelevät köyhyyden eri tavoilla. He, jotka kokevat, ettei parempi taloudellinen tilanne vaikuta heidän jokapäiväiseen elämäänsä, ovat yleensä semmoissa elämänvaiheessa, johon he ovat tyytyväisiä. Heille taloudellisen tilanteen parantuminen ei ole työkalu muutokseen.</p>

<p>Walhbeck, K. Hannukala, M. Parkkonen, J. Valkonen, J. & Solantausta, T. 2017</p>	<p>-Työelämän ulkopuolella olevan väestön mielenterveys on heikompi kuin työssä käyvien.</p>		<p>-Taloudelliset tekijät kuten taloudelliset rasitteet, työttömyys, suhteellinen köyhyys vaikuttavat mielenterveyteen. Taloudelliset vaikeudet aiheuttavat psyykkistä kuormittuneisuutta myös perheen lapsille.</p>
---	--	--	--